

der 16de eeuw weer te geven in één enkele studie — b.v. het bestuur van Alva, de werking van Oranje, het aandeel der edelen in den opstand, de oprichting der nieuwe bisdommen e.a., maar deze leemten, als ik het zoo noemen mag, doen echter niets af aan de waarde van dit boek. De Schrijver stelde zich tot doel Philips II te behandelen als Prins der Nederlanden. We zien hem eerst midden zijner geliefde onderdanen als de gevierde « Prince naturel », maar stilaan komt er een kloof tusschen Spanje en de Nederlanden ten gevolge der ondergrondse werking van enkele edellieden en calvinistische reformatoren onder stuwning van Oranje, en doordat de koning niet tijdig en hardnekkig genoeg wellicht op het gepaste oogenblik ingrijpt. Philips was te rechtzinnig, een te geloovig man om zonder scrupules als een tyran zijn tegenstander te slaan. Vele punten betreffende Philips II worden in dit boek in een nieuw daglicht gesteld, en ingezien tevens na lezing van het werk. Nochtans zou m.i. een meer concrete behandeling van Philips' werking in verband met de Nederlanden beter hebben doen uitschijnen welke de godsdienstige en politieke doelstellingen waren van den vorst ten overstaan van de 17 provinciën. Zoo kan men ook betreuren dat de Schrijver geen bibliographische en archivalische nota's heeft ingelascht in zijn studie. Niettegenstaande deze kleine tekorten — voor een synthetisch werk der 16de eeuw immers zijn nog een hoop detailstudies broodnoodig — brengt dit boek, naast dit van L. Pfandl en enkele anderen, een rehabilitatie van Philips II, die niettemin nog een groote onbekende blijft.

Zonder vooringenomenheid is dit werk geschreven, en daarin ligt misschien wel zijn groote waarde. In eenvoudige, vlotte stijl opgesteld leest dit boek aangenaam; vulgariseerend, maar toch wetenschappelijk, zal het aan iedereen voldoening schenken, en de vorscher der 16de eeuw voor de geschiedenis van den lande herwertsovere zal er interessante aspecten en problemen in vinden tot verdere studie.

Milo KOYEN.

* * *

MARIANUS, *Maria's Kapelaan. Herman Jozef*. Tongerlo, 1943, 166 blz. in kl. 8°.

Van de hand van Marianus verschenen reeds meerdere werkjes over O. L. V. in eenvoudigen volkschen trant. Dit heiligenleven van Herman Jozef is eveneens mariaal opgevat.

Steunend op gegevens uit de *Vita beati Josephi Steinfeldensis* en op enkele recente werkjes schetst de Schrijver het wonderbare leven van den monnik van Steinfeld in losse tafereeltjes. Het lag niet in de bedoeling van den Schrijver een streng wetenschappelijk historisch werk te leveren. In den trant van de middeleeuwsche hagiographen verhaalt hij ons op eenvoudige wijze Hermans groei in heiligheid en deugd onder Maria's hoede. De verschillende tafereeltjes zijn moraliseerend opgevat voor ouders en jeugd, hetgeen wel afdoet aan de historische gebondenheid van het geheel. Wellicht een tikje te veel moraliseerend, heeft de Schr. niettemin een heiligen norbertijn uitgebeeld, historisch gefundeerd, die gegroeid was in en door de godsvrucht tot O. L. V. tot een hoogen graad van contemplatie.

Reeds sinds enkele jaren is het proces van heiligverklaring van Herman Jozef aanhangig te Rome door de zorgen van Hoogw. Heer Prelaat H. Lamy, *postulator ordinis*. Dit boekje zal wellicht de godsvrucht tot Herman Jozef verspreiden en doen aangroeien in onze streken. Dit hopen wij, samen met den Schrijver, opdat « het lieve beeld van Herman zich weldra in de jeugd moge weerspiegelen, opdat het opgroeiend geslacht ons het geloof en den eenvoud der Middeleeuwen terugbrengende ».

Milo KOYEN.

* * *

Maurice GAUCHEZ, *Tanchelin*. Bruxelles, 1943, 201 pag. in 8°.

Le genre littéraire du roman historique a pris une grande envergure depuis quelques années. Dans la collection « Les auteurs associés » est paru ce roman de M. Gauchez. L'auteur s'est inspiré sur le Tanchelin du XIIe siècle, qui venu du Zélande prêchait dans les Flandres contre les abus dans l'église. Comme d'autres zélateurs du XIIe siècle, il aberrait de la vérité. Nous ne savons pas grand chose de ce réformateur aberré et hérésiarque. Sur ce personnage s'est inspiré M. Gauchez pour écrire son livre, avec bande publicitaire « Le Raspoutine du XIIe siècle ». L'auteur n'a tenu aucun compte des données historiques, il ne s'est pas préoccupé du milieu historique ou local, il a donné libre cours à sa fantaisie. Il nous montre Tanchelin comme un personnage libidineux, séduisant des femmes et des épouses, se faisant passer pour le dieu de l'amour.

Ce livre, sans aucune valeur historique, doit être déconseillé à tout le monde vu le cadre et le récit immoral.

M. K.